

Rensing av kommunale avløp i Nord-Norge

Av Nils Kaltenborn

Nils Kaltenborn er teknisk sjef i Vestvågøy kommune.

Innlegg på seminar i Norsk Vannforening 1. desember 1994.

SFT beskriver forurensningspolitikken slik:

- På lengre sikt skal ambisjonsnivået tilpasses kommunens ambisjoner for de enkelte vassdrag/sjøer kombinert med statlige vannkvalitetsnormer.
- På kort sikt, dvs. innen år 2000 skal de vesentligste oppryddingstiltak basert på statlige minimumskrav, gjennomføres.

Dette innebærer bl.a.:

- sekundærrensing ved utslipp til sårbare resipienter.
- mekanisk rensing/filtrering som minimumskrav til gode sjøresipienter
- økt innsats for å rense utslippene fra spredt bebyggelse der disse utgjør en dominerende del av utslippene.

Som teknisk sjef i Vestvågøy i Lofoten har jeg lyst til å kommentere kravene ut fra situasjonen i små/mellomstore kommuner i utkant-Norge.

Kravene

Politikken på lang sikt er såvidt jeg forstår sterkt tilpasset lokale ønsker og dermed neppe noen grunn til å reser-

vere seg mot. Kravene om sekundærrensing ved utslipp til sårbare resipienter tror jeg også vil bli forstått. Også i utkant-Norge har vi vassdrag som er sterkt forurenset og med et lokalt ønske om forbedringer. Minstekravene ved utslipp til gode sjøresipienter mener jeg derimot at det er grunn til å stille spørsmål ved. I min kommune har vi latt dykker med marinbiologisk bakgrunn undersøke samtlige kommunale utslipp. Ingen forurensningsvirkninger var å finne. Er det da noen grunn til å bruke mange penger på filtrering av utslippene? Vår nylig vedtatte avløpsplan har vi satt en grense på 500 pe for utslipp som skal ha filtrering. Utslippene førøvrig skal føres på en forskriftsmessig måte under lavvannstand.

Økonomi

Forurensningsmyndighetene hevder med styrke at investeringer i kommunale kloakkanlegg ikke kommer til foretrengsel av andre investeringer fordi de kan finansieres helt ut gjennom kloakkavgiften. I mange år har dette blitt hevdet, og hvert år har det vist seg at fylkesmannen (i hvertfall i Nordland) ser anderledes på saken. Innenfor en gitt maks investeringsramme må avløpsanleggene konkurrere med skole, helse,

kultur o.s.v., uavhengig av kloakk-avgiftene. På konferansen annonserte miljøverndepartementet at problemstillingen nå vil bli tatt opp med fylkesmennene med sikte på en praksis i tråd med miljøvernmyndighetens syn. At dette lykkes, er avgjørende.

Konkurransen om investeringskronene er beinhard. Jeg tror det er en vanlig oppfatning i distriktskommunene at de økonomiske rammer er i ferd med å strammes inn. Dette skyldes bl.a.:

- overgang til nytt inntektssystem. Dette presser bl.a. frem en diskusjon om skolestrukturendringer.
- større del av statlige overføringer går til bykommunene.

Finansiering gjennom økte kloakkavgifter har sine begrensninger. Avgiftene for vann, avløp og renovasjon utgjør i min kommune ca. kr 3700.- pr. år (inkl. moms). Som følge av statlige krav vil disse avgiftene stige betraktelig de kommende årene.

Alle landets kommuner får nå krav om ny miljøstandard på avfallsbehandlingen sin, samt krav om resirkulering. Det har vært antydning at renovasjonsavgiften på lengre sikt kan komme opp i 2500-3000 kroner. Opprydding i avløpssektoren innen år 2000

og EØS-krav til drikkevann vil også gi betydelige avgiftsendringer de nærmeste år. Dette blir forsterket av at mange kommuner i dag ikke har full inndekning av kostnadene gjennom avgiftene. Disse kommunale avgiftene tar ingen sosiale hensyn og lokalpolitisk er det en klar grense for hvor langt/fort man vil gå i avgiftsøkningen.

Det er ganske sikkert riktig at utslipp fra spredt bebyggelse er en av hovedårsakene til forurensningen av endel vassdrag. Det er derfor korrekt av forurensningsmyndigheten å annonsere større innsats her. De tekniske løsningene vi har, er ofte dyre (f.eks. 50-100 000 for jordreanseanlegg) og erfaringene tildels meget dårlige med hensyn på driftsresultater o.l. Å gi pålegg om store investeringer med tildels tvilsom virkning vil ikke bli lett. Det kan nok komme til å vise seg at kommunale anlegg blir det enkleste - men dermed er vi også tilbake til problemene med opprydding i kommunale avløp.

Min konklusjon blir at det er stor politisk vilje i utkant-Norge til å gjøre noe med miljøproblemene. Holdningen kan bli en annen den dagen politikerne får se prislappen/tidsfristene dersom ikke problemene oppleves lokalt.